

Tildeling av St. Hallvard-medaljen 2025

Leif Grusd

Leif Grusd tildeles St. Hallvard-medaljen 2025 for sin mangeårige innsats som aktiv formidler av hvordan den jødiske befolkningen ble utsatt for nazistenes forfølgelse under annen verdenskrig, og spesielt for sitt arbeid rettet mot barn og unge.

Leif Grusd er et tidsvitne og en viktig stemme fra annen verdenskrig. Han har vært spesielt opptatt av barn og unge, både ved å fortelle sin egen historie og gjennom dialog.

Leif Grusd vokste opp i en jødisk familie i Oslo. I 1942, som 12-åring, flyktet han med moren og søsteren til Sverige for å unnsnippe nazistenes jødeforfølgelse. Etter krigen vendte de tilbake til Norge.

Grusd har i mange år vært frivillig medarbeider ved Jødisk Museum i Oslo der han formidler sin historie til skoleelever og besøkende. Historien om Leif Grusds flukt til Sverige er også en del av undervisningsopplegget ved Jødisk Museum.

Leif Grusd har besøkt skoler og fortalt elevene om hvordan han som barn opplevde krigen. Han har formidlet sin historie gjennom media, i podkaster og i bokform.

I tillegg til å fortelle om nazistenes forbrytelser har Grusd vært opptatt av å hedre grenselosene og de som hjalp flyktninger under krigen.

80 år etter frigjøringen er han fortsatt aktiv som 94-åring.

Leif Grusd er utdannet tannlege og rettsodontolog. Som pensjonist bisto han med sin ekspertise i identifiseringen av ofrene etter terrorangrepene 22. juli 2011.

Raya Bielenberg

Raya Bielenberg tildeles St. Hallvard-medaljen 2025 for sin mangeårige innsats som forkjemper for romfolket og synliggjøring av romfolkets kultur.

Raya Bielenberg er en bauta for romkulturen i Norge. Hun er sangeren, skuespilleren og menneskerettighetsforkjemperen som har brukt hele sitt voksne liv på å kjempe for romfolkets rettigheter.

Hun er en stor formidler av sigøynermusikk og dans. De siste 25 årene har Raya Bielenberg stått i spissen for sigøynermusikkfestivalen Yagori. Festivalen er en gave til Oslos befolkning og et viktig bidrag til mangfoldet i norsk kulturliv. Med ensemblet Raya & the Gipsy Legacy har hun holdt romkulturen levende gjennom musikk og dans, og vært en inspirasjon for både yngre generasjoner av romer, og det brede norske publikum. Raya har synliggjort romkulturen som en del av Oslos felles kulturarv.

Raya Bielenberg har også vært leder av Norsk Sigøynerforening, og er en engasjert talskvinne for romfolkets kår og rettigheter.

Gjennom formidlingen av sin personlige historie har hun gitt et viktig bidrag til vår forståelse av romfolkets historie – helt fra mellomkrigstiden og fram til i dag.

Raya Bielenberg ble tildelt Oslo bys kunstnerpris for 2005.

I 2012 ble hun tildelt Fritt Ords Honnør for sitt arbeid med å rette søkelyset mot romfolkets situasjon og formidle innsikt i deres kultur og historie.

Raya Bielenberg er født i det tidligere Sovjetunionen. Hun flyttet til Norge i 1967.

Romfolk er en av Norges fem nasjonale minoriteter, og siden 1971 har 8. april blitt markert som den internasjonale romdagen.